

Vj-77/2001/36

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa dr. Vasenszki Zsuzsanna (Telek and Vasenszki Ügyvédi Iroda) 1051 Budapest, Sas utca 17.) ügyvéd által képviselt **Rubachem International Kft.** (1052 Budapest, Váci utca 16. szám alatti) eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma miatt indított eljárás során tartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

határozatot

A Versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont vállalkozás azzal, hogy a próbára eladott számítógép tisztító termékek visszaküldési helyének feltüntetését a megrendelésre szolgáló formanyomtatványain mulasztja, a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsít.

E magatartás folytatását a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül megtiltja.

Vele szemben 500.000.-Ft azaz Ötszázezer forint pénzbírságot szab ki, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557 bírságbevételei számlájára.

Ezt meghaladóan az eljárást megszünteti.

A határozat eljárást megszüntető rendelkezése ellen jogorvoslatnak nincs helye, egyebekben az eljárás alá vont vállalkozás a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható, de a Fővárosi Bírósághoz címzett, nem halasztó hatályú felülvizsgálat iránti keresettel élhet.

Indoklás

I.

A Versenytanács az ügyfél előadása, a csatolt írásbeli bizonyítékok, a 2000. évi CXXXVIII. törvénnyel módosított 1996. LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 71. §, 72. § és 76. §-a nyomán készült vizsgálati jelentések alapján a következő tényállást állapította meg:

A számítógépek tisztításához szükséges áruk fogyasztói hozzáférése a kereskedelemben közvetlenül (szaküzletek, áruházak stb.) vagy kötöttebb értékesítési formában (pl. direkt marketing) biztosított. Az egyéb eszközök, felületek karbantartására szolgáló szerek és kenőaerosolok széleskörűen üzletekben, festékboltokban szerezhetők be.

Az eljárás alá vont vállalkozás (a továbbiakban: kft.) a tisztítószerek e két csoportjának telefonos megkereséssel folytatott értékesítésével foglalkozik 1997. óta.

A tisztításon, mint felhasználási célon túl, az a közös a két termékcsoporthoz forgalmazásában, hogy a reménybeli vevőket a kft. alkalmazottjai az általuk kezdeményezett telefonbeszélgetés során igyekeznek rávenni megrendelés adására.

A kft. a megrendelést az éppen érvényesülő árkedvezmény és a harminc napos próbaidővel kötendő szerződés kilátásba helyezésével teszi vonzóvá. A telefonos értékesítési gyakorlat

vonatkozóan menetét központilag kiadott forgatókönyv befolyásolja.

A kft. a kétféle terméksoporthoz kétféle megrendelési formulát használ, amelyet az előzetes telefonbeszélgetés kedvező eredménye után továbbít a fogyasztókhöz (több számítógéppel rendelkező vállalkozások, intézmények), hogy megrendelésüket írásban megejthessék. A számítógép-tisztító szerek megrendeléskor a vevőnek egyéb dolga nincs, mint az előnyomatott megrendelést aláírni és a kft.-nek visszajuttatni. A megrendelési formula, amely a kft.-vel történt kapcsolatfelvétel és kötendő szerződés tartalmának írásbeli rögzítése, egyebek mellett tartalmazza

- azt a vevői kijelentést, hogy az árut harminc napos próbaidővel rendeli meg, s a számlát harminc nap elteltével fogja megkapni,
- a kft. postafiók számát, telefon- és faxszámát;
- az áru kedvezmény nélküli árát is azzal, hogy az ár az áfát nem tartalmazza. A kft. egyúttal árkedvezményt is ad a megrendelőnek, jelezve, hogy az "most" érvényesül, de elmulasztja annak a feltüntetését, hogy a kedvezményes ár áfával, vagy anélkül értendő.

Az árkedvezményes árurendelés csak az első alkalommal jár a vevőnek, de egyedi alkura ismételt árurendeléskor is van mód.

A megrendelt dolog átvételével a kft. és a fogyasztó között szerződés jön létre, amely azonban harminc napig nem hatályosul. Ez alatt a határidő alatt a fogyasztó nyilatkozhat, hogy a szerződést nem kívánja fenntartani, illetve a kft. költségére intézkedhet az átvett dolog visszajuttatása iránt.

A postafiókkal jelölt címre érkező fogyasztói küldemény sorsa bizonytalan, mert a posta és a kft. között szerződéskötési előkészületek vannak, de csomagraktár-bérleti szerződést nem kötöttek, így előfordulhat, hogy a fogyasztó, amennyiben maga gondoskodik az áru visszaszállításáról, a 30 napos nyilatkozattételi határidőt mulasztja, mert a küldeményről a kft. kellő időben nem értesül.

A harminc napos nyilatkozattételi határidő fogyasztói mulasztása esetén a kft. számláját haladéktalanul benyújtja.

A másik formanyomtatvány lényegesen eltérő, az összes árucikk ismételt megrendelésére szolgál, illetve kizárólag ezen lehet megrendelni a forgalmazott másik árucsoportot, a zsírolószereket és kenőaerosolokat. Csak a kft. telefon- és faxszámát tartalmazza előre nyomtatottan, s a megrendelőlap további része semmiféle kft.-i tájékoztatást nem tartalmaz. Az üresen hagyott rovatokba az kerül, hogy a vevő miféle árut, milyen mennyiségben és áron rendel meg.

II.

A Gazdasági Versenyhivatal a Tpv. 69. § (1) bekezdésére figyelemmel, a Tpv. 70. § (1) bekezdése szerint a kft. ellen fogyasztómeztévesztés címén eljárást indított, mert vélelmezhető volt, hogy nem ad megfelelő tájékoztatást a számítógép-tisztító termékek harminc napos próbaidőre ajánlott mintacsomagjának tartalmáról, az adott kedvezmény időbeli korlátjáról és az elállási lehetőségéről.

Az előzőleg részben leírták a fogyasztói nyilatkozati jelentés az áru visszaszállításáról a kft.-nek.

gyakorlatát fogyasztómegettévesztőnek tartotta. Ugyanis a távollevők között kötött szerződésekről szóló 17/1999. (II.5.) Korm. rendelet megsértésével a kft. a számítógép-tisztító szerek megrendelésére rendszeresített írásbeli formanyomtatványon nem tájékoztat a cég székhelyéről, nem részletezi a számítógép-tisztító készlet tartalmát, az egyes flakonok űrtartalmát és árát, s nem figyelmezteti a fogyasztót elállási jogosultságára, valamint nem tünteti fel az árkedvezmény feltételét és az árkedvezmény összege is bizonytalan az áfa tartalom jelölésének félreértelmezhetősége miatt. Hasonló megállapításokat tett a zsírtalanító és kenőaerosolok vonatkozásában annak ellenére, hogy ezek értékesítési gyakorlata, megrendelési formanyomtatványa eltérő a másik csoporttól, s eljárásindítás, kiterjesztés a zsírtalanító és kenőaerosolokat nem érintette.

A kft. elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte jogsértés hiányában. Előadta, hogyha vannak is értékesítési gyakorlatában a 17/1999. (II.5.) Korm. rendeletet sértő elemek, azok egyúttal nem versenyjogsértőek, s így azokat a hivatal fogyasztómegettévesztés címén nem marasztalhatja. Másodlagosan az eljárás szünetelését kérte annak vállalásával, hogy a megvett dolog harminc napon belüli visszaküldésének akadályát képező visszaküldési helyet és az árkedvezmény első vételhez kötését a jövőben feltüntetési formanyomtatványán, egyúttal egyértelműsíti, hogy a kedvezményes ár áfával, vagy anélkül értendő.

A Versenytanács a 2001. IX.6-i tárgyaláson két hónapi időtartamra elrendelte az eljárás szünetelését (Tpvt. 75. §), amelynek tartama alatt a kft. vállalásának részben tett eleget. Vizsgált formanyomtatványán az ár áfa tartalmára vonatkozó mondatot megfelelően áthelyezte és ezzel az ár áfa-tartalmával kapcsolatos jogsértést megszüntette.

A kft. nem változtatott a kedvezményadás idejét, feltételét jelző "most" szóhasználaton, arra hivatkozással, hogy aki az adott formanyomtatványon rendel, azt egyszer és akkor teheti meg, azaz a "most" kifejezés helyénvaló.

A kft.-nek a mai napig érvényes csomagraktár-bérleti szerződése nincs a postával.

Mindezek alapján az utóvizsgálati jelentés az eljárás folytatását és a kft. marasztalását indítványozta.

III.

A Versenytanácsnak a vizsgálatlal érintett magatartást a 17/1999. (II. 5.) Korm. rendelet megsértésétől függetlenül - hiszen e rendelet betartatása nem tartozik a versenytörvény hatálya alá - abból a versenyjogi szempontból kellett értékelnie, hogy vannak-e abban olyan elemek, amelyek alkalmasak a fogyasztók vásárlási döntésének tisztességtelen befolyásolására, azaz a jelen ügyben felmerülően a számítógép-tisztító szerek árát, értékesítésének körülményeit a kft. a valóságosnál kedvezőbbnek tünteti-e fel, amit a Tpvt. 8. § (2) bekezdés a) és c) pontja tilt.

Mivel fogyasztómegettévesztésre alkalmas magatartás elkövetése megállapítható volt, a Versenytanács a kft. jogsértés hiányában törtéző eljárás megszüntetésre irányuló indítványát figyelmen kívül hagyta.

A kft. és a fogyasztók közötti (telefonbeszélgetés, megrendelés, szerződéskötés, próbaidő, számlabenyújtás) kapcsolatban azoknak a magatartásoknak, mint vásárlási döntést befolyásoló gyakorlatnak van versenyjogi jelentősége, amelyek a fogyasztót tisztességtelenül megrendelés adására, illetve szerződésben maradásra indíthatják.

Éppen ezért az írásbeli megrendelésnek kiemelt jelentősége van, mert ez a nem kötelező

hivatkozási alapja. Ennek tükrében az előzményt képező telefonbeszélgetés során elhangzottak és a megrendelőlap tartalmának az ügy érdekére kiható ellentéte nem lehetett, illetve a Versenytanács a kft. ellentétre vonatkozó magyarázatát utóbb elfogadta. ("most" szóhasználat).

A Versenytanács ügybeli állásfoglalását az határozta meg, hogy a megrendelőlap egyértelműen rögzíti a megrendelést és a szerződéskötést vonzóvá tevő harminc napos próbaidőt, amiből következően a fogyasztó a legcsekélyebb elégedetlensége, kifogása esetén is, indokolási kötelezettség és hátrányos jogkövetkezmények nélkül a dolog átvételétől számított harminc napon belül szabadulhat a szerződéses köteleléből. Ennek érvényesülését a jelen eljárásra irányadó jogszabályokkal összhangban fogyasztómegettévesztésre alkalmas módon nem akadályozhatja, azaz jelölnie kell egy olyan helyet, ahová a fogyasztók a nem kívánatos árut biztonsággal visszaküldhetik. Ennek hiányában próbaidős vételt a fogyasztóknak ajánlani nem lehet.

Az ár áfa-tartalmának következtelen feltüntetése pedig a ténylegesen érvényesülő ár fogyasztói meghatározását teheti kétségessé. A kft. indokának elfogadásáig jogsértésként merült fel az adott árkedvezmény első vételhez való kötődésének elhallgatása is, azáltal, hogy a kft. a megrendelő lapon a "most" kifejezést használja.

E három versenyjogellenes magatartás ismeretében a Versenytanács a szünetelés - Tpv. 75. § - jogintézményét alkalmazhatónak találta, mert úgy ítélte meg, hogy a jogsértő magatartások csekély fokban veszélyeztetik a verseny védelméhez fűződő közérdeket. A szünetelés esetén kilátásba helyezett eljárás megszüntetéssel azonban csak akkor végződhet azonban az eljárás (Tpv. 76. § (3) bekezdés c) pont), ha az ügyfél vállalásait maradéktalanul teljesíti. A versenytörvény nyújtotta eljárási kedvezmény ugyanis csak rendeltetésszerűen használható, nem adhat módot a jogsértés további folytatására.

Ennek szem előtt tartásával a Versenytanács az eljárást részben folytatta, s szankcionálta a kft. azon magatartását, hogy csak a szünetelési határidő leteltével (2001. XI. 6.), de még a 2001. XII. 18-i tárgyaláson sem állt rendelkezésre a kft. postával kötött szerződése, amely biztosíték a harminc napos próbára-vétel feltételeinek maradéktalan érvényesülésére.

A Versenytanács a jogsértés megállapításán és a magatartás folytatásának megtiltásán felül (Tpv. 77. §) pénzbírságot is kiszabott (Tpv. 78. §), amelynek összegénél egyrészt figyelembe vette az eljárás komolyságának megőrzéséhez fűződő közérdeket, másrészt a kft. szerződéskötési előkészületeit.

A határozat marasztalást tartalmazó része ellen a kft. számára a Tpv. 83. §-a biztosítja a jogorvoslati jogot.

Budapest, 2001. december 18.

dr. Kállai Mária sk. előadó
dr. Bodócsi András sk.
Vérné dr. Labát Éva sk.
Kis Lászlóné